دیدگاه خود در مورد مطالب و گزارش اصلی این صفحه را به صورت پیامک با شماره ۳۰۰۰۱۴۱۴۲۸ در میان بگذارید.

۳۰ درصد مدیران تا پایان دولت دوازدهم باید از جوانان و زنان باشند

وزیر ورزش و جوانان گفت: «امیدواریم تا پایان دولت دوازدهم ۳۰ درصد مدیران دولتی زنان و جوانان باشند.» به گزارش مهر، مسعود سلطانی فر با اشاره به اینکه در سال ۹۶ از بین یک میلیون و ۲۹۰ هزار متقاضی تسهیلات ازدواج به یک میلیون و ۱۷۵ هزار نفر تسهیلات پرداخت شده است، افزود: «این آمار نشان می‌دهد در سال گذشته به ۹۱.۰۴ درصد از متقاضیان تسهیلات پرداخت شده است.»

وی با اشاره به عملکرد صندوق‌های قرض‌الحسنه در زمینه اشتغال‌زایی نیز توضیح داد: «با استفاده از ۴۳ میلیارد تومان منابع وزارت ورزش و جوانان که به این بخش اختصاص داده شده و در تلفیق این اعتبار با صندوق کارآفرینی امید و موسسه مالی رسالت، توافق شده است تا ۱۳۰ میلیارد تومان تسهیلات اشتغال زایی به سمن‌ها پرداخت شود.»

سلطانی فر با اشاره به عملکرد وزارت ورزش و جوانان در جوان‌گرایی ساختار خود اظهار کرد: «دو مدیرکل استانی این وزارتخانه زیر سن ۴۰ سال هستند.
همچنین این وزارتخانه تنها وزارتخانه‌ای است که دو معاون زن را به کار گرفته است. همچنین برای اولین بار در استان‌ها از یک مدیرکل زن استفاده کرده است. جوان‌ترین مدیرکل دولت نیز در حال حاضر در معاونت ساماندهی وزارت ورزش و جوانان مشغول به کار است.»

مهلت انتخاب رشته آزمون ارشد مجددا تمدید شد

حسین توکلی، مشاور عالی سازمان سنجش آموزش کشور اظهار کرد: «مهلت انتخاب رشته‌محل‌های تحصیلی آزمون ورودی دوره‌های کارشناسی ارشد دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی، مجدد برای بار دوم تا ساعت ۲۲ روز پنج شنبه (۲۴ خرداد ماه) تمدید شده است.» به گزارش ایسنا، او افزود: «داوطلبانی که تاکنون نسبت به انتخاب رشته‌محل‌های خود اقدام ننموده‌اند می‌توانند نسبت به انتخاب حداکثر ۱۰۰ کد رشته‌محل اقدام کنند.»

شهری

بهاره آروین مطرح کرد؛

سازمان‌های وابسته به شهرداری، مجرای برخی تخلفات هستند

رئیس کمیته شفافیت شورای شهر تهران با اشاره به ضرورت و دلایل ایجاد کمیته شفافیت، نقش شرکت‌ها و سازمان‌های وابسته به شهرداری را در شکل‌گیری چرخه فساد تشریح کرد. او بر ردپای مدیران شهری در برگزاری قراردادها بدون مناقصه تاکید کرده و از ضرورت انحلال برخی از این شرکت‌ها خبر داد.
به گزارش ایلنا، شورای پنجم با شعار شهرداری تمام شیشه‌ای روی کار آمد و به تهرانی‌ها وعده داد دور جدید از مدیریت شهری را آغاز خواهد کرد. در شرایطی که آمار نشان می‌دهد اعتماد عمومی‌مردم تهران نسبت به شهرداری از میانگین پایین‌تر است، شورای پنجم می‌گوید اعتماد مردم را به شهرداری بازخواهد گرداند.
در همین راستا کمیته‌ای تحت عنوان "شفافیت و شهر هوشمند" به ریاست بهاره آروین (عضو شورای شهر تهران) تشکیل شد که اکنون پس از ۹ ماه توانسته بخشی از قراردادهای بالای یک میلیارد تومان را در سامانه‌ای تحت عنوان سامانه شفافیت منتشر کند. به گفته آروین؛ اگر بتوانیم روند فعالیت‌ها را در شهرداری به صورت شفاف منتشر کرده و در اختیار مردم قرار دهیم، می‌توانیم جلوی بخشی از زد و بندها را گرفته و وقتی مدیران بدانند که فعالیت‌هایشان رصد می‌شود، جلوی بخش عمده‌ای از تخلفات گرفته خواهد شد. درحقیقت انتشار قراردادهای بالای یک میلیارد تومان پرده از برخی روندهای شائبه‌برانگیز در شهرداری تهران برداشته است.
رئیس کمیته شفافیت شورای شهر تهران در ابتدا دلایل ایجاد این کمیته را تشریح کرده و با بیان اینکه علت اصلی، رسیدن به خرد جمعی است، گفت: «از میان انبوه مسائل و مشکلات شهر تهران ازجملهٔ محیط‌زیست، آلودگی هوا، ترافیک و هزار و یک مسئله دیگر، روی شفافیت متمرکز شدیم، چراکه رسیدن به راه‌حل‌های ثمربخش نیازمند خرد جمعی است. این دیدگاه که در شورا نشسته و فکر کنیم می‌توانیم برای این مسائل راه‌حل ارائه داده و آنها را در یک بازه زمانی حل کنیم، ثمربخش نیست. کما اینکه در دوره‌های گذشته هم اراده برای حل مسائل وجود داشته است اما نبود خردجمعی موجب شد مسائل باقی بمانند.» عضو شورای شهر با اشاره به معضلات و تخلفات جدی که در این شرکت‌ها وجود دارد، افزود: «شهرداری تهران روی معاونت‌ها و مناطق نظارت نسبتا خوبی دارد اما از زمان شورای اول این سازمان‌ها و شرکت‌ها بودند که بحث فراوانی بر سرشان بود و از همان زمان هم حیاط‌خلوت‌های شهرداری تهران محسوب می‌شدند و کارها و اقداماتی که از مجراهای قانونی نمی‌شد انجام داد از طریق این شرکت‌ها و سازمان‌ها انجام می‌گرفته است.» آروین با بیان اینکه مصوبه‌ای که اخیرا به تصویب شورا رسید؛ مشخص می‌کند که سامانه معاملات شهرداری باید در همه سازمان‌ها و شرکت‌ها راه بیفتد، افزود: «اجرایی کردن این مصوبه کار راحتی نیست، کما اینکه سامانه قراردادها سال ۹۴ براساس بخشنامه شهردار وقت (قالیباف) قرار بوده در همه واحدها راه‌اندازی شود ولی اجرایی نشده است. نظارت روی این واحدها به این سادگی نیست و در دوره مدیریت‌های قبل این سازمان‌ها و شرکت‌ها حیاط‌خلوت عده‌ای بوده‌اند. حتی اگر هم آیین‌نامه معاملات شهرداری تهران موانعی را برای شیوه انعقاد قراردادها ایجاد می‌کرده است، این سازمان‌ها و شرکت‌ها با استناد به اینکه آیین‌نامه معاملاتی خاص خود را دارند، کار خود را می‌کردند. درواقع، درنتیجه استقلالی که از شهرداری برای خود قائلند باعث می‌شود نظارت بر آنها کار ساده‌ای نباشد.» عضو شورای شهر با اشاره به مسائلی که شرکت‌های و سازمان‌های وابسته برای شهرداری ایجاد کرده‌اند، ادامه داد: «بسیاری از این شرکت‌ها علیرغم اینکه قرار بود سوددهی اقتصادی داشته باشند، زیان‌ده هستند و فقط تبدیل به واسطه‌هایی شده‌اند که قراردادها را با ترک تشریفات از شهرداری تهران می‌گیرند و بالاسری یا اصطلاحا کارمزد خود را برداشته و قرارداد را به پیمانکاری می‌دهند که توصیه شده است. از طریق برخی از این شرکت‌ها و سازمان‌ها یک چرخه فساد شکل گرفته است و در تلاشم که یک پژوهش دقیق و مفصل روی این موضوع انجام شود.»آروین با انتقاد از عملکرد شورا در دوره‌های قبل در نحوه برخورد با شرکت‌ها و سازمان‌های وابسته، ادامه داد: «شورای شهر در ادوار گذشته می‌خواسته یک راه‌حل یکسان را برای این سازمان‌ها و شرکت‌ها پیدا کند. برای مثال اساسنامه‌شان را تیپ و یا یکدست کند، اما این سازمان‌ها و شرکت‌ها یکدست نیستند و راه‌حل نظارت‌پذیر شدن‌شان نیز یکسان نیست و مورد به مورد با یکدیگر فرق دارد. خیلی از آن‌ها باید منحل شوند و هیچ ضرورت و توجیه اقتصادی ندارند. کما اینکه سازمان‌ها و شرکت‌هایی وجود دارد که در دوره‌های قبل انحلال‌شان مصوب شده است اما هنوز منحل نشده‌اند.»

قضایی

دادستان تهران:

«تجاوز» در پرونده مرتبط با یکی از مدارس ثابت نشد

دادستان تهران با اشاره به گزارش پزشکی قانونی در رابطه با پرونده مرتبط با یکی از مدارس غرب تهران گفت: «در گزارش، به آن معنا تجاوز جنسی که در اخبار اولیه آمده بود به معنای جرائم خاص جنسی دیده نشد.» به گزارش مهر، عباس جعفری دولت آبادی در رابطه با آخرین وضعیت پرونده مدرسه‌ای در غرب تهران اظهار کرد: «دادستانی بلافاصله پس از تشکیل پرونده، تحقیقات مفصلی هم از متهم و هم از اولیای دانش آموزان انجام داد.» وی افزود: «تعدادی از اولیا فقط در یک طوماری شکایت کرده بودند و تعدادی نیز در پلیس شکایت خود را طرح نموده و تعدادی نیز در دادسرا حاضر شدند.» دادستان تهران بیان داشت: «تمام نوجوانانی که در این پرونده در موردشان ادعایی شده بود و اولیای آن‌ها نیز داوطلب بودند، به پزشکی قانونی معرفی شدند، پزشکی قانونی آن‌ها را معاینه کرد و در تمام گزارش پزشکی به آن معنا تجاوز جنسی که در اخبار اولیه آمده بود به معنای جرائم خاص جنسی دیده نشد، ولی تعرضات جنسی گزارش شد و متهم هم پذیرفته است.»

صدور کیفرخواست با چهار عنوان اتهامی

وی افزود: «کیفرخواست پرونده با چهار عنوان اتهامی‌صادر شد و پرونده به دادگاه تحویل داده خواهد شد و امیدواریم دادگاه در سرعت قابل قبولی حکم را صادر کند.» جعفری دولت آبادی خاطرنشان کرد: «بخشی از مسائل مرتبط با پرونده که به مسائل آموزش و پرورش و مدرسه برمی‌گشت مفتوح است و تحقیقات ادامه دارد.» دادستان تهران در پاسخ به سوالی که آیا پرونده مدرسه‌ای در غرب تهران فقط یک متهم دارد، گفت: «این پرونده در حال حاضر یک متهم دارد و دلیل اینکه بخشی از پرونده مفتوح است به این خاطر است که ممکن است بخشی از عدم اطلاع رسانی‌ها یا پوشاندن موضوع وجود داشته باشد که در آینده کشف شود، ولی فعلا متهم همه چیز را پذیرفته است.»
وی در مورد تعداد شکات نیز گفت: «در طومار اولیه که امضا شده شصت نفر و در مرحله دوم پانزده نفر بودند که از ۱۵ نفر که شکایت کردند تعدادی در دادسرا حاضر نشدند، ولی ما مبنا را بر همین ۱۵ نفر گذاشتیم که در پلیس اعلام شکایت کردند، ولی در دادسرا تعداد کمتری حاضر شدند، اما چون شکایت در مرجع انتظامی‌هم کفایت می‌کند همان ۱۵ ملاک ما بوده است، ولی هشت نفر علاوه بر آن نامه و حضور در مرجع انتظامی، در دادسرا هم حاضر شدند که کتبا شکایت کردند که در گردش کار پرونده قید شده است.»
جعفری دولت آبادی گفت: احکام مربوط به محکوم‌آشوب‌های خیابان پاسداران که‌به‌سه‌بار قصاص محکوم شده بود و نیز قاتل بنیتا بعد از ماه مبارک رمضان اجرا خواهد شد.

آسیب

یک آسیب شناس اجتماعی مطرح کرد؛

«ازدواج با خود» رهاورد جدید فرهنگ غربی

مجید ابهری، آسیب شناس اجتماعی گفت: «بعد از ازدواج با حیوانات و اشیا این بار شاهد ازدواج با خود یا «سلوگامی» هستیم که انسانهای مسخ شده، با خود ازدواج می‌کنند، مهمانی می‌گیرند و حتی به ماه عسل می‌روند. از نگاه رفتاری، این حرکت علاوه بر آنکه نشان‌دهنده اوج انحراف اخلاقی است، نمایانگر انزوا، خودگرایی و گوشه گیری انسان از جامعه است.» وی در گفت‌وگو با مهر گفت: «این رفتار در میان زنان بیشتر از مردان بوده و ناکامی‌های عاطفی یکی از اصلی ترین دلایل این بیماری روحی و رفتاری است.» این استاد دانشگاه تاکید کرد: «در حال حاضر در آمریکا و اروپا این حرکت بین افراد از سن ۲۰ تا ۶۰ سال اتفاق می‌افتد که اکثریت آنها بین ۲۵ تا ۴۰ ساله هستند.» ابهری با اشاره به اینکه این رفتار در بین افراد مرفه، جو زده و مسخ شده در فرهنگ غربی اتفاق می‌افتد، گفت: «پر رنگ کردن ارزشهای اخلاقی و آموزه‌های معنوی و ایجاد امکانات ازدواج برای جوانان اصلی ترین روش مقابله با این حرکت غیراخلاقی و غیر انسانی است بنابراین خانواده‌ها باید هوشیار و آگاه باشند.»

در کارگاه‌های زیرزمینی چه می‌گذرد؟

کارِ پنهانِ کودکان

آژیر قرمز برای نهادها و مسئولان

براساس آمار سازمان جهانی کار، بیش از ۲۵۰ میلیون کودک پنج تا ۱۴ ساله در سراسر جهان زیر سن قانونی کار می‌کنند. در ایران آمار دقیقی از کودکان کار نداریم، با این وجود، بیشترین خطرات متوجه کودکانی‌ست که در کارگاه‌های کوچک و زیرزمینی مشغول به کار هستند. به گزارش ایلنا، نگران است؛ با نگرانی دو رو بر را می‌پاید؛ وقتی مطمئن می‌شود در دیدرس ماموران نیست، از مقابل در مترو به سرعت رد می‌شود و خودش را به صندلی‌های آن‌طرف می‌رساند؛ جایی که زن‌ها و دخترها نشسته‌اند: «خاله! فال می‌خری؟ هزارتومنه فقط؛ بخر؛ سر صبحه شاید دستت واسم برکت داشته باشه.» و بعد از چند ثانیه انتظار، سراغ بعدی می‌رود؛ درنگ می‌کند، در چشمانِ بعدی خیره می‌شود و بازهم: خاله فال می‌خری؟.....
نگرانی کودک دوازده ساله‌ای که پدرش در محدوده پارک شهر بساط واکسی دارد، خودش فال‌فروش متروست و برادرش در همین واگن‌های قطار آدامس فروشی می‌کند، ماموران، به قول خودش «سختگیر» مترو هستند؛ ماموارنی که از قطار پیاده‌اش می‌کنند؛ بعضی‌ها فال‌هایش را می‌گیرند؛ جلوی چشمانش پاره می‌کنند و می‌اندازند داخل سطل زباله؛ و آن وقت محمد دوازده ساله را هُل می‌دهند به بیرون ایستگاه و با توپ و تشر هشدار می‌دهند که دیگر نباید بازگردد؛ اما محمد که نمی‌تواند «دیگر» باز نگردد: «می‌روم یکی دو ایستگاه آن طرف‌تر دوباره سوار می‌شوم.» بعضی ماموران به قول محمد، مهربان‌ترند؛ «متوجه هستند» که محمد اگر کار نکند، اوضاع خراب است؛ آنها می‌دانند اگر محمد کار نکند، داروهای مادر روی زمین می‌ماند؛ اگر کار نکند، به کاسب‌های خیابان شوش و مولوی بدهکارتر می‌شوند؛ بعضی مامورها این‌ها را می‌فهمند و به روی خودشان نمی‌آورند؛ اما مامور این ایستگاه سختگیر است؛ محمد بازهم زیرچشمی‌مامور را می‌پاید؛ خودش را در پناه صندلی‌ها قایم می‌کند و فقط وقتی قطار راه می‌افتد، خیالش راحت می‌شود: «بی‌خیال این حرف‌ها؛ آخر چقدر سوال می‌پرسی؛ آخرش فال می‌خری یا نه؟....»
دوازدهم ژوئن برابر با بیست و دوم خرداد، روز جهانی مبارزه با کار کودک است؛ براساس آمار سازمان جهانی کار (ILO)، بیش از ۲۵۰میلیون کودک پنج تا ۱۴ ساله در سراسر جهان زیر سن قانونی کار می‌کنند. براساس همین آمار، ۱۲۰ میلیون نفر از ۲۵۰ میلیون کودک کار، وارد بازار کار شده و مشغول به کار تمام‌وقت هستند و ۱۳۰ میلیون کودک دیگر به صورت پاره وقت کار می‌کنند که بیشترشان پسر هستند. همین طور طبق تخمین‌های جدید این سازمان، از این تعداد ۱۲۲.۳ میلیون کودک در منطقه آسیا و پاسیفیک زندگی می‌کنند. ۴۹.۳ میلیون نفر در آفریقا و ۵.۷ میلیون کودک در آمریکای لاتین و کارائیب هستند. اینها آمار جهانی هستند؛ در ایران ولی از اطلاعات دقیق خبری نیست؛ آمار مشخصی از کار کودکان نداریم؛برخی می‌گویند‌دومیلیون کودک کار داریم اما برخی نیز بر این عقیده‌اند که بیش از هفت میلیون کودک در ایران به صورت تمام وقت یا پاره وقت، کار می‌کنند؛ برخی مسئولان نیز مسئله را به کلی رد می‌کنند و شیوه کارشان همان است که ماموران سختگیرِ مترو از آن تبعیت می‌کنند؛ دقیقاً مثل همان‌هایی عمل می‌کنند که محمد را از قطار پیاده می‌کنند، «اجناسش» را می‌گیرند و او را به بیرون هل می‌دهند؛ اینطوری «صورت مسئله» پاک می‌شود؛ نرخ مواجهه مردم با این پدیده به زعم آنها «شوم» کمتر می‌شود؛ با این شیوه کسی «کودک کار» را نمی‌بیند؛ کار ساده‌ای است؛ با محمد «برخورد» می‌کنند ولی کسی «محمد» را نمی‌بیند که ایستگاه بعد دوباره سوار همین قطار می‌شود....
اگرچه وضعیتِ «کودکان کار و خیابان» مانند محمد به شدت بغرنج و آسیب‌زاست؛ اما نکته اینجاست که همه کودکان کار، کودکانِ خیابان نیستند؛ کودکانِ زیرزمین‌ها، پستوها، گاراژها؛ کودکانِ «پشت و پسله‌ها» اوضاع‌شان به مراتب بدتر است؛ چراکه هرچه عریانی کمتر و پرده‌ها پوشیده‌تر باشد، آسیب‌ها و خطرات هم جدی‌تر است.

بیشترین آسیب‌ها کجاست؟

کارِ پنهان کودک پدیده‌ای است که از چشم‌ها پنهان مانده است؛ به نظر می‌رسد نه دولت نظارت چندانی بر آن دارد و نه نهادها و انجمن‌های مردم‌نهاد دسترسی چندانی به این بخش دارند. کار در کارگاه‌های کوچک، کارگاه‌های خانگی و در مواردِ بسیاری، کارگاه‌های غیرقانونی و یا به عبارتِ دقیق‌تر، کارِ غیرقانونی کودک در بخش غیررسمیِ اقتصادی، «می‌تواند» بیشترین آسیب‌ها را برایِ کودکان به همراه داشته باشد.
هادی شریعتی (حقوقدان و فعال حقوق کودک) در ارتباط با «خطرات پنهان» کار کودک در کارگاه‌های کوچک و زیرزمینی می‌گوید: «یکی از جنبه‌های پنهان‌تر کار کودک، بحثِ «آزارهای جنسی» است؛ در جاهایی که کودک خیلی در معرض دید نیست و به صورت پنهانی کار می‌کند، مشکل اصلی همین آزارهای جنسی‌ست که اصلی‌ترین تهدیدی‌ست که متوجه کودک کار است.» او مشکل بعدی را فضاهای دلگیر، خفه و پرخطر کارگاه‌های زیرزمینی می‌داند و معتقد است که ابهام در شرایط کار، فضا را برای استثمار کودک باز می‌کند: ما نمی‌دانیم در کارگاه‌های زیرزمینی، شرایط کار چگونه است؛ چند ساعت از کودک کار می‌کشند و چقدر دستمزد می‌دهند؛ اینها همه باعث می‌شود که روند افسردگیِ کودک کار، تشدید شود و یک خشونت درونی به صورت بطئی و آهسته در وجود او شکل بگیرد که نتیجه آن می‌تواند افسردگی شدید، خودزنی یا حتی اقدام به خودکشی باشد.» شریعتی تاکید می‌کند که این موارد، «تهدیدات تازه‌ای» است که با تغییر فرم و قالب کار، در حیطه کار کودک مطرح شده است. او گرایش به اعتیاد را هم ازجمله همین تهدیدها می‌داند؛ چراکه کارسنگین برای کودک و فشار خارج از تحمل، گرایش به اعتیاد و مواد مخدر را به راحتی به وجود می‌آورد.
راه‌حل مبارزه با تهدیدات پنهان چیست؛ چطور باید با خطراتِ کار پنهانِ کودکان مواجه شد؛ شریعتی در پاسخ به این پرسش‌ها می‌گوید: «یکی از چالش‌ها این است که بخش اعظمی‌از این کارگاه‌ها، کارگاه‌های قانونی هستند ولی چون از شمول قانون کار خارج شده‌اند، بر عملکرد کارفرما نظارتی نیست و کودکان به ابزاری برای سودجویی تبدیل شده‌اند.» او راه‌حل را اصلاح قوانین و نظارت بیشتر وزارت کار می‌داند: «ما فعالان و نهادهای مدنی وقتی نمی‌توانیم برای «کودکان خیابان» کار درخوری انجام دهیم و مشکلات این دست کودکان را ریشه‌ای حل کنیم، طبیعی‌ست که در بخش پنهانِ کار کودک که اوضاع به مراتب وخیم‌تر است نیز کارِ چندانی از دستمان برنمی‌آید.» شریعتی ادامه می‌دهد: «رویکرد اصلی و نگاه حاکم بر کار کودک بایستی تغییر کند؛ این نگاه که باید کودکان کار دستگیر و حذف شوند، خطرناک است؛ منِ نهادمدنی اگر گزارشی در مورد کار کودکان در یک کارگاه شهری یا روستایی به مسئولان ارائه بدهم، همیشه این نگرانی و ترس وجود دارد که «بریزند» و کودکان بی‌گناه را دستگیر کنند و از خانواده‌هایشان جدا کنند؛ پس باید ابتدا این نگاهِ جرم محور که به دنبال پاک کردن صورت مسئله است تغییر کند؛ مسئولان باید بدانند که مبارزه با «کار کودک» جواب می‌دهد نه مبارزه با «کودکِ کار».»

**اگرچه وضعیتِ «کودکان کار و خیابان» مانند محمد به شدت بغرنج و آسیب‌زاست؛ اما نکته اینجاست که همه کودکان کار، کودکانِ خیابان نیستند؛ کودکانِ زیرزمین‌ها، پستوها، گاراژها؛ کودکانِ «پشت و پسله‌ها» اوضاع‌شان به مراتب بدتر است؛ چراکه هرچه عریانی کمتر و پرده‌ها پوشیده‌تر باشد، آسیب‌ها و خطرات هم جدی‌تر است.
کارِ پنهان کودک پدیده‌ای است که از چشم‌ها پنهان مانده است؛ به نظر می‌رسد نه دولت نظارت چندانی بر آن دارد و نه نهادها و انجمن‌های مردم‌نهاد دسترسی چندانی به این بخش دارند. کار در کارگاه‌های کوچک، کارگاه‌های خانگی و در مواردِ بسیاری، کارگاه‌های غیرقانونی و یا به عبارتِ دقیق‌تر، کارِ غیرقانونی کودک در بخش غیررسمیِ اقتصادی، «می‌تواند» بیشترین آسیب‌ها را برای کودکان به همراه داشته باشد**

قانون چه می‌گوید؟

در عرصه داخلی و بین‌المللی، قوانین و الزامات بسیاری در ارتباط با «منع کار کودک» وضع شده است:
سال ۱۹۸۹ مجمع عمومی‌سازمان ملل متحد «پیمان نامه حقوق کودک» را تصویب کرد. براساس ماده ۳۲ این پیمان‌نامه، دولت‌های عضو موظف شدند تا با هرگونه سوءاستفاده و بهره‌کشی اقتصادی از کودکان مقابله کرده و زمینه‌های رشد ذهنی، جسمی، روانی و اجتماعی تمام کودکان را فراهم کنند. البته علاوه بر این، سازمان جهانی کار در این زمینه الزاماتی وضع کرده است؛ کنوانسیون ۱۳۸ «حداقل سن کار کودکان» مصوب ۲۶ ژوئن ۱۹۷۳ و کنوانسیون ۱۸۲ «ممنوعیت بدترین اَشکال کار کودکان» مصوب ژوئن ۱۹۹۹ از اقدامات موثر این سازمان بین‌المللی بوده است.
ایران سال ۱۳۷۰ پیمان جهانی حقوق کودک را امضا کرد و در اسفند سال ۱۳۷۳ مفاد پیمان‌نامه به تصویب مجلس رسید. همین طور ایران مقاوله‌نامه شماره ۱۸۲ حقوق بنیادین کار را در سال ۱۳۸۰ قبول کرد. غیر از این تعهدات بین‌المللی، قانون کار نیز محدودیت‌هایی برای کار کودک در نظر گرفته است؛ محدودیت‌هایی که در موارد بسیاری با استناد به همین قانون رعایت نمی‌شود و زیرپا گذاشته می‌شود:
طبق ماده ۷۹ قانون کار، «به کارگماردن افراد کمتر از ۱۵ سال تمام (پسر و دختر) ممنوع است. کارفرمایانی که افراد کمتر از ۱۵ سال را به کار بگمارند، مستوجب مجازات خواهند بود. ضمنا باید کودکان را به کاری گماشت که برای او زیان آور نباشد. همین طور در ماده بعدی این قانون آورده شده است که «کارگری را که بین ۱۵ تا ۱۸ سال سن دارد، کارگر نوجوان می‌نامد» البته تاکید هم می‌شود که «چنین کارگری در بدو استخدام باید از سوی سازمان تامین اجتماعی مورد آزمایش‌های پزشکی قرار گیرد.» در ماده ۸۲ قانون کار، ساعات کار روزانه کارگر نوجوان را نیم ساعت کمتر از ساعت کار معمولی کارگران تعیین می‌کند و ترتیب استفاده از این امتیاز را موکول به توافق کارگر و کارفرما می‌سازد.
در ماده ۸۳ قانون کار نیز به تاکید آمده است: «ارجاع هر نوع کار اضافی و انجام کار در شب و نیز ارجاع کارهای سخت و زیان‌آور و خطرناک و حمل بار با دست بیش از حد مجاز، استفاده از وسایل مکانیکی، برای کارگر نوجوان ممنوع است» و در نهایت ماده ۸۴ قانون کار یادآور می‌شود: «در ارتباط با مشاغل و کارهایی که به علت ماهیت آن و یا شرایطی که کار در آن انجام می‌شود برای سلامتی یا اخلاق کارآموزان و نوجوانان زیان‌آور است، حداقل سن کار ۱۸ سال تمام خواهد بود [نه ۱۵ سال]. تشخیص این امر با وزارت کار و امور اجتماعی است.»
با این وجود، بحث «معافیت‌های قانونی» این الزامات را در عمل کم‌رنگ کرده‌است:
طبق ماده ۱۸۸ قانون کار، «کارگران کارگاه‌های خانوادگی که انجام کار آن‌ها منحصرا توسط صاحب کار، همسر و خویشاوندان نسبی درجه یک انجام می‌شود، مشمول مقررات قانون کار نمی‌باشد.» علاوه بر این، ماده ۹۱ قانون کار اجازه داده است که کارگاه‌های کوچک کمتر از ۱۰ نفر، بر حسب مصلحت، موقتاً از «بعضی» مقررات قانون کار مستثنی شوند. مجلس ششم، این ماده قانونی را اجرایی و کارگاه‌های کوچک را از شمول قانون کار خارج کرد. برای این معافیت بایستی آیین‌نامه‌ای توسط شورای عالی کار تهیه و به تایید هیئت وزیران برسد.

براساس آمار سازمان جهانی کار، بیش از ۲۵۰ میلیون کودک پنج تا ۱۴ ساله در سراسر جهان زیر سن قانونی کار می‌کنند. در ایران آمار دقیقی، از کودکان کار نداریم، با این وجود، بیشترین خطرات متوجه کودکانی‌ست که در کارگاه‌های کوچک و زیرزمینی مشغول به کار هستند

در مجموع باید گفت علیرغم الزامات و محدودیت‌ها، خارج بودن از شمول قانون کار برای کارگاه‌های خانگی و کارگاه‌های کوچک، امکان به‌کارگیری و استثمار کودکان را به وجود آورده است؛ پس علی القاعده بایستی اصلاحات قانونی به عمل بیاید و «معافیت‌ها» حذف شوند.

کمبودها چیست؛ چالش‌ها کجاست؟

علی خدایی (عضو کارگری شورای عالی کار) در ارتباط با این معافیت‌ها و فراهم آمدن امکان بهره‌کشی از کودکان می‌گوید: «باید به دقت موضوع را بررسی کرد؛ کارگاه‌های زیر ۱۰ نفر از همه مقررات کار خارج نیستند، فقط از «برخی» از مقررات، معاف شده‌اند. منع کار کودکان در این کارگاه‌ها همچنان برقرار است و جزو معافیت‌ها نیست اما متاسفانه نه اطلاع‌رسانی دقیقی در این زمینه انجام شده و نه دولت نقش نظارتی خود را در این حوزه به خوبی انجام داده است؛ بنابراین یک محیط امنی در کارگاه‌های کوچک برای کارفرمایان سودجو ایجاد شده که به شدت هم نیروی کار بالغ و هم کودکان را استثمار می‌کنند.»
به گفته خدایی، کارگاه‌های زیر ۱۰ نفر از بازرسی وزارت کار معاف نیستند و اگر این بازرسی‌ها دقیق انجام نمی‌شود، از کوتاهی و قصور وزارت کار است.
او ادامه می‌دهد: «هیچ سند قانونی برای معافیت کارگاه‌های کوچک از بازرسی کار وجود ندارد؛ فقط در مورد بازرسان تامین اجتماعی و در بحث بیمه، اگر شکایتی از جانب کارگر صورت بگیرد، بازرسان تامین اجتماعی به محل مراجعه می‌کنند اما بازرسی کار، منع قانونی ندارد و بایستی مرتب و دقیق انجام شود تا هم در زمینه ایمنی، مشکلی به وجود نیاید و هم از کار کودک استفاده نشود؛ در زمینه حوادث شغلی نیز بعد از کارگاه‌های ساختمانی، بیشترین حوادث در کارگاه‌های کوچک رخ می‌دهد که آنهم به دلیل عدم رعایت اصول ایمنی و عدم انجام بازرسی دقیق است. در این کارگاه‌ها اگر حادثه‌ای برای یک «کودک» رخ بدهد، به دلیل جهل قانونی و ترسی که دارند، به هیچ جا مراجعه نمی‌کنند و حق‌شان ضایع می‌شود؛ آیین دادرسی ضعف دارد که کودکان زیر پانزده سال به دلیل غیررسمی‌بودن اشتغال، نمی‌توانند به هیئت‌های حل اختلاف یا تشخیص برای شکایت مراجعه کنند و در نتیجه هیچ نهادی از حقوق تضییع شده آنها در صورت بروز حادثه دفاع نمی‌کند.» خدایی تاکید می‌کند: «سوءبرداشت از قانون کار و از معافیت‌های قانونی باعث شده که کودکان کار از حداقل‌های قانونی که دیگران بهره‌مند هستند نیز محروم بمانند.»
او پدیده «کار کودک» را چالشی جدی در عرصه اشتغال غیررسمی‌تعریف می‌کند و معتقد است به علت عدم نظارت بر بخش غیررسمی‌اقتصاد، معضل کار کودک به یک پدیده ناگوار اجتماعی و اقتصادی تبدیل شده است.